

nærmere end engelske, og det er jo da ogsaa saadanne Forbilleder, som den tidligere socialdemokratiske Regering har fulgt ved Fremsættelsen af Lovforslaget om Bedriftsraad, saa jeg tror ikke, at den ærede Ordfører med de Forklaringer af den i § 1 udformede Tanke, han her har givet, vil berolige dem, der føler Uro ved en Lovgivning, der indeholder Bestemmelser af denne Art. Indflydelsen bør, som jeg allerede har sagt — og det er da ogsaa Opfattelsen hos de Arbejdsgivere, som har forsøgt at virkeliggøre Tanken —, vokse organisk ud af Medejendomsretten, efterhaanden som denne udvikler sig paa Grundlag af den særlige Ordning indenfor hver enkelt Virksomhed. Den maa udvikles ad de Veje, ad hvilken Kapitalindflydelsen faar Lejlighed til at gøre sig gældende. Det nytter ikke, at man søger gennem den ene eller den anden Udformning af den med Udbyttedelingen følgende Ret at berede for Arbejderne Indflydelser, som de til syvende og sidst ikke har nogen større Interesse i at naa frem til, og som i Virkeligheden heller ikke tjener den vedkommende Virksomheds Trivsel, fordi den er egnet til at nedbryde den Enhed i Ledelsen, som altid maa være til Stede, om det skal gaa Virksomheden godt. Dertil kommer for Arbejdsgiverne den ganske naturlige Frygt for, at Solidaritetsfølelsen blandt Arbejderne, den, der gennem de senere Menneskealdre er udviklet til en religiøs Følelse, skal vriste Fordelen og Indflydelsen ud af den enkelte Arbejders Haand for at lade den overgaa til Organisationen, saaledes at den i Virksomheden gennem en Udformning af Udbyttedelingstanken interesserede Arbejder til syvende og sidst kun bliver Talsmand for Organisationsbeslutninger og for Organisationsinteresser.

Jeg tror, at denne Frygt er i overordentlig udtalt Grad til Stede i Arbejdsgiverkredse. Ud af den vokser Modstand hos mange overfor for Forsøg paa Udformning af de Tanker, vi her beskæftiger os med. Jeg gør ikke denne Frygt til min, i hvert Fald ikke i den Udstrækning, i hvilken jeg ved, at den findes hos mange Arbejdsgivere, men jeg peger kun paa dette Forhold som i høj Grad bestemmende for de Vanskeligheder, Udformningen af denne Tanke møder, og man tør, som sagt, desværre heller ikke vente, at den vil faa synderlig blide Kaar foreløbig. Her gøres et spagfærdigt Forsøg paa at gøre Staten til Drivkraft i denne Sag, og jeg forstaar meget godt, at man er kommet ind paa denne Tanke. Forsøget gøres

paa spagfærdig Maade derigennem, at man i § 1 foreslaar, at der skal nedsættes et Udvalg under Indenrigsministeriet „med den Opgave at fremme Bestræbelser for at gøre Arbejderne interesserede i de Bedrifter, hvori de virker, ved at de faar Andel i Udbytte gennem Arbejderaktier, Andel i Virksomhedens Kapital eller paa anden lignende Maade.“ Men ad hvilke Veje skal nu dette Udvalg udforme sine Bestræbelser? Hvorledes skal det vække disse Interesser? Hvorledes skal det opspore dem? Jeg maa sige, at jeg nærer alvorlig Frygt for, at gennem et saadant Udvalgs Arbejde vil man netop i højere Grad vække Modstand til Live i de Kredse, hvor Jordbunden er gunstig derfor, i højere Grad end det vil lykkes i andre Kredse at skabe Interesse. Navnlig tror jeg, man vil vække Modstand i Arbejderkredse, og Konsekvensen vil da blive, at dette Udvalgs Virksomhed mere vil blive hemmende end fremmende for Tankens Vækst. Efter min Opfattelse maa Statens Indsats gøres, ikke paa den primære, men paa den sekundære Linie ad de Veje, der peges paa i Lovforslagets § 4: gennem Særbestemmelser paa Selvbeskatningens Omraade til Gunst for saadanne Virksomheder, som i betydelig Grad er baseret paa Udbyttedeling. Derigennem tror jeg, man mest effektivt kan kalde paa Forsøg af denne Art. Skattelempelsens Vej er utvivlsomt den mest farbare, og den frembyder jo heller ikke nogen Risiko, hvis Forsøgene mislykkes.

Langt vanskeligere og langt farligere anser jeg den Laane- og Garantivej for at være, som man peger paa i § 5. Her kan man efter min Opfattelse ret let komme ud paa de vilde Vover ad en Vej, som kan føre længere ud, end Samfundets Ydeevne kan bunde, ikke mindst i Tider som disse. Forsøget, kan man sige, kan dog gøres, naar man begynder ganske smaat, og jeg forstaar nok, at det ogsaa er Forslagsstillernes Mening at begynde i det smaa. Dette: at Staten sætter ind i et socialt Problem, som til syvende og sidst maa udvikles i alle de mange Former, hvorunder dette kan ske, ved det private Initiativ, er altid egnet til at vække Betænkelighed, fordi det er saa let at sige A, men det bliver saa uhyre svært at undgaa at sige B, og det tror jeg, man vil komme til, selv om man til sin Tid maatte fortryde, at A er sagt. Derfor maa hele denne Side af Sagen meget nøje overvejes. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne vil naturligvis her pege paa, at man i § 5